Autorka bestselleru
Spolek Jane Austenové

NATALIE JENNER

DĚVČATA Z BLOOMSBURY

Román

Jedno stoleté knihkupectví.
Jednapadesát posvátných pravidel.
Tři ženy, které je poruší.

DĚVČATA Z BLOOMSBURY

BLOOMSBURY GIRLS by Natalie Jenner
Copyright © 2022 by Natalie Jenner
By arrangement with the author. All rights reserved

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.

Translation © Lenka Petrášková, 2023
Cover © Michael Storrings, 2023
© DOBROVSKÝ s.r.o., 2023

ISBN 978-80-277-3987-5 (pdf)

DĚVČATA Z BLOOMSBURY

Natalie Jenner

přeložila Lenka Petrášková

Pro mou dceru,
skutečnou Evie

a

na památku
Malkita Leighla,
nejlepšího z lidí

Postavy v obchodě

Evelyn Stoneová … bývalá služebná a absolventka Cambridge
Grace Perkinsová … sekretářka ředitele obchodu
Herbert Dutton … ředitel obchodu
Vivien Lowryová … nespokojená zaměstnankyně
Alec McDonough … vedoucí oddělení beletrie
Ashwin Ramaswamy … vedoucí oddělení věd a přírodovědy
Frank Allen … vedoucí oddělení vzácných tisků
Kapitán Simon Scott … vedoucí oddělení historie

Ostatní postavy

Fredrik Christenson … proděkan Jesus College, Cambridge
Lord Baskin … majitel Bloomsbury Books
Ellen Doubledayová … vdova po americkém vydavateli Nelsonu Doubledayovi starším
Lady Browningová … anglická aristokratka a spisovatelka
Sonia Brownell Blairová … vdova po Georgu Orwellovi
Mimi Harrisonová … filmová hvězda
Samuel Beckett … irský dramatik
Peggy Guggenheimová … americká dědička a sběratelka umění
Stuart Wesley … výzkumný asistent proděkana Christensona
Yardley Sinclair … ředitel muzejních služeb v Sotheby's
Elsie Maud Wakefieldová … zástupkyně vedoucího herbária v Kew
Dr. Septimus Feasby … hlavní vedoucí oddělení tištěných knih v Britském muzeu
Robert Kinross … vedoucí v Jesus College, Cambridge

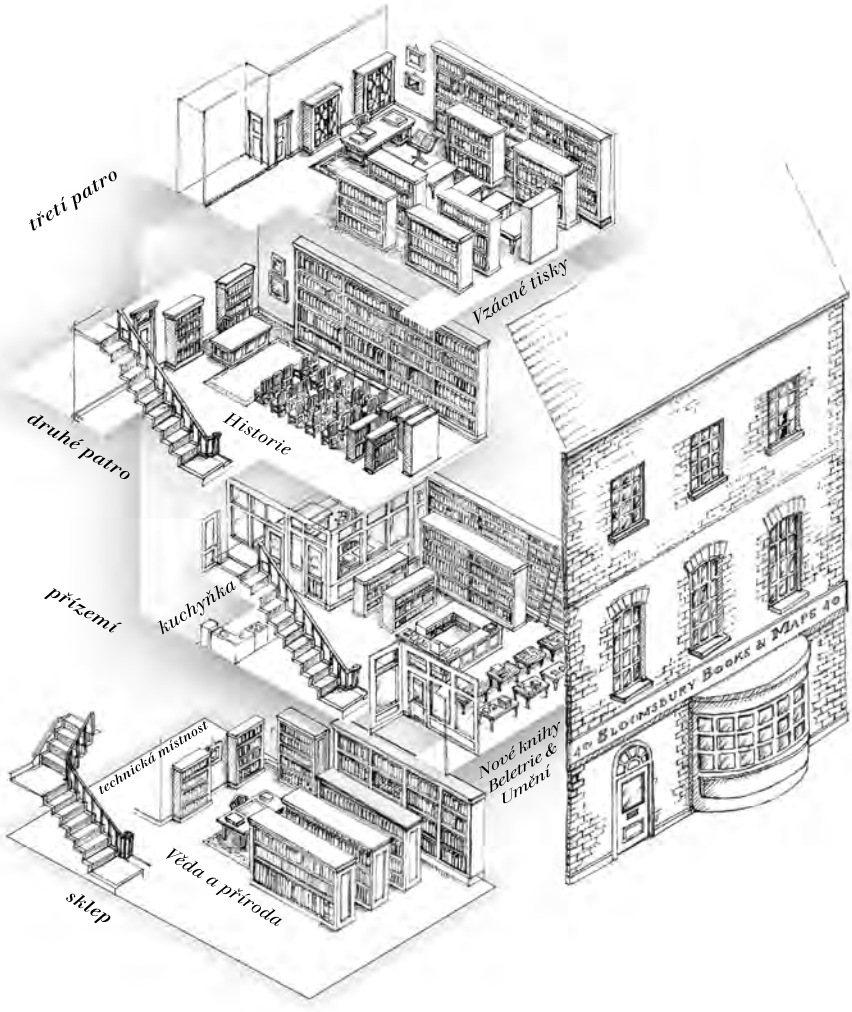
třetí patro
Vzácné tisky
druhé patro
Historie
přízemí
kuchyňka
technická místnost
Nové knihy
Beletrie &
Umění
Věda a příroda
sklep
40 BLOOMSBURY BOOKS & MAPS 40

PROLOG

Cambridge, Anglie
19. prosince 1949

Evie Stoneová seděla sama ve svém jednopokojovém bytečku na severním konci Castle Street, tak daleko od kolejí, jak jen student může žít a přitom ještě *dokázat přežít* v Cambridge. Jenže Evie už nebyla studentkou – jen svou dobu strávenou na univerzitě o něco prodloužila. A následujících čtyřicet minut rozhodne o tom, kolik času jí ještě zbývá.

Jediné okno tohoto malého bytu zelo dokořán a proudil do něj studený prosincový vzduch. Ten mělo za chvíli rozechvět dunění zvonů kostela Great St Mary's, vzdáleného tři míle odtud, které budou odbíjet dvě hodiny. Pohovor s vedoucím Christensonem bude začínat dvacet minut poté – a přesně tak dlouho jí bude trvat, než přijede k Jesus College. Evie měla své plány vždycky rozvržené do poslední minuty.

Christenson si vždy plánoval své schůzky dvacet minut po celé hodině. Byl to jeden z mnoha slavných výstřelků, kterými byl známý. Studenti tenhle čas žertovně označovali jako CZC neboli Christensonův Zlomyslný Čas. Chvějivé zvonění se ještě sice neozvalo, ale Evie dokázala

odhadnout dobu i tak skoro na minutu přesně. V tomto umění se zdokonalila, když pracovala jako služebná v chawtonském Great House, kde dva roky tajně katalogizovala rodinnou knihovnu. Aniž by sledovala ciferník, trávila každou noc mnoho hodin procházením všech dvou tisíc tří set pětasedmdesáti knih, stránku za stránkou. Od té doby dokázala Evie jediným pohledem odhadnout jakékoliv dílo od časů Gutenberga až po tištěné dokumenty a uměla předpovědět, jak dlouho jí bude trvat shrnout jeho obsah a prolétnout jeho stránky. Tuhle schopnost si ale nechávala pro sebe. Už dávno zjistila, jak je výhodné, když ji lidé podceňují.

Mužská část fakulty znala Evelyn Stoneovou jako tichou, skromnou, ale překvapivě přímou zástupkyni první skupiny žen, kterým bylo dovoleno získat na Cambridge titul. Po třech letech úmorného studia na dívčí Girton College získala Evie za svou snahu vysvědčení s vyznamenáním. Studium zahrnovalo mimo jiné obsáhlý výzkum jedné ze současnic Jane Austenové, Madame de Staël, a Evie tak patřila k prvním ženám, kterým bylo za osmisetletou historii univerzity dovoleno úspěšně tuto školu absolvovat.

Christenson byl další výzvou.

Potřeboval odborného asistenta na následující jarní semestr a Evie se přihlásila jako první. Také tu práci víc než kdokoliv jiný potřebovala. Od chvíle, kdy dokončila studium angličtiny na výbornou, asistovala vedoucímu Kinrossovi s prací na poznámkovém aparátu románu Williama Makepeace Thackeraye *Jarmark marnosti* z roku 1848. Poté, co tento projekt konečně završili, mělo Eviino stipendium posledním dnem roku 1949 skončit. Jako Christensonova nová asistentka by mohla Evie dál trávit nesčetné dny sama, bez dozoru a metodicky se probírat

stovkami univerzitních knihoven, což byl výhled, který ji naplňoval větším vzrušením než cokoliv jiného, co za svou akademickou kariéru zažila.

Ve chvíli, kdy se rozezněly zvony, se Evie – už oblečená do teplého vlněného zimního kabátu – postavila, popadla svou koženou tašku a vyrazila ke dveřím. Dvacet rychlých kroků na ulici, pět a půl minuty, než minula Castle Inn, a pak dalších deset, než uvidí ohyb řeky River Cam. Pak přes Most vzdechů, klenoucí se vznešeně nad řekou, jehož kamenné krajkoví v gotických oknech mělo bránit studentům vyklánět se ven. Tak téhle studentské zábavě Evie nikdy neholdovala – ostatně ji k tomu nikdy nikdo ani nepřizval.

Cíl její cesty, Jesus College, byla kolej s bohatou historií. Založili ji už v roce 1496 na pozemcích bývalého ženského kláštera. Trávník pod Eviinýma nohama byl udržován již po několik století a v minulosti byl využíván jako píce pro dobytek. Během druhé světové války byly pod zahradami zbudovány betonové bunkry coby úkryty před nálety německých letadel. A tak začaly středověkou tvář univerzity poznamenávat první šrámy moderní doby, a stejně tak škola zároveň začala sklízet její plody. Jen o pár let později bylo totiž absolvovat studium v Cambridge dovoleno prvním ženám.

Evie během chůze ale o historii nepřemýšlela. Namísto toho v duchu odpočítávala rytmické chrupání namrzlého trávníku pod lehkými podrážkami svých střevíců. S každým chrupnutím námrazy a každým krokem se jí zhoupla na boku obnošená kožená kabela a Evie cítila váhu rukopisu, který nesla na ukázku. Byla to téměř stovka stránek, na nichž rozebírala individualitu a odpor v knihách de Staëlové, její mistrovské dílo, za něž získala nejvyšší možné ocenění. V kabele nesla také doporučující dopis

od mladšího vedoucího Kinrosse. Tenkrát se Evie mohla snažit víc, ale netušila, že to bude potřeba.

Mimi Harrisonová jí už tehdy na podzim psala, že bude Evie nejspíš potřebovat zaměstnání. Mimi dívku vybízela, aby přijala doporučující dopis od jejího manžela, který nedávno dokončil třetí rok své profesury na Jesus College a pak se se svou novou ženou vrátil na Harvard.

„Jenže já jsem se s ním setkala jen jednou," namítla Evie Mimi do telefonu, který se nacházel ve společenské místnosti v přízemí.

„To je jedno," odpověděla jí Mimi shovívavým tónem. „Když jsem já před dvaceti lety přijela do Hollywoodu, měla jsem doporučující dopis od bývalého právního partnera mého otce, kterého jsem viděla sotva dvakrát v životě. A kromě toho ti Geoffrey skutečně chce pomoct."

„Ale proč? Dyť mě vůbec – chci říct, že mě vůbec… nezná." Evie při rozhovorech s Mimi často sklouzávala do chawtonského nářečí, protože v té maličké zemědělské vísce vyrůstala odmalička.

Mimi se rozesmála. Pokaždé se snažila do rozhovoru s touto vážnou mladou ženou vnést trochu uvolnění. „Zato zná *mě*, a dobře ví, že já se v lidech nemýlím."

Evie to přesto odmítla. A Mimi jí přesto ten dopis poslala, stejně jako jí často posílala lístky do divadla nebo na vlak a mnoho dalších věcí, které jí za ta léta věnovala. Štědrost Mimi Harrisonové, slavné filmové a divadelní herečky, neměla hranic.

Jenže stejně bezbřehá byla i Eviina hrdost. A tak si dnes nesla v kabele doporučující dopis od profesora Kinrosse. Kinross takových dopisů psal každý semestr mnoho, ale to chudák Evie netušila. Byla nesmírně spokojená, když jí ho nabídl. Odvedla při vyhledávání zdrojů pro jeho poznámkový aparát *Jarmarku marnosti* solidní práci a on ji

označil za schopnou a výkonnou pracovnici. To by mělo vedoucímu Christensonovi stačit.

Bylo přesně dvě hodiny dvacet dva, když se Evie usadila do veliké otočné židle čelem ke své budoucnosti. Připadala si menší než kdy jindy. Christenson odložil Kinrossův dopis, poklepal prsty na stostránkový svazek o de Staëlové a povzdechl si.

„Tahle vaše práce… pojednává o samých obskurních ženských autorkách. Ani ta de Staëlová není žádný George Eliot."

Evie připadal ten komentář zajímavý, už kvůli Christensonově odbornému zaměření na tohoto autora.

„To nejlepší ale nakonec vždy vypluje na povrch, že?" opřel se zpátky do své židle. „A ta druhá práce… o díle pana Thackerayho…"

Evie se napřímila. Na svou práci pro profesora Kinrosse, kterou dokončila společně se Stuartem Wesleym, dalším nedávným absolventem univerzity, byla obzvlášť hrdá. Kinross jí vyslovil uznání za poznámky a působivě obsáhlý rejstřík, který sestavila jako základ jeho poznámkového aparátu. Doporučoval jí pátrat po co největším množství původních zdrojů a často zdůrazňoval, jak kriticky důležité je pro celý projekt pečlivé bádání.

„Vyrozuměl jsem, že váš kolega, pan Wesley, k rejstříku do značné míry přispěl také."

Evie se napřímila ještě víc. „Oba jsme přispěli stejnou měrou."

Christenson se odmlčel. Zúžil oči nad jejím chabým protestem a až příliš obvyklým doporučujícím dopisem na stole. Kinross svým studentům těmito rutinně psanými dopisy zrovna neprospíval.

„Nu ano, chápu, že výzkum jste prováděla vy, ale psaní samotné…" Christenson se usmál tak přívětivě a nezvykle,

že se Evie začínaly zmocňovat obavy. „Jak víte, potřeboval bych určitou úroveň práce s textem a, ehm, s *jazykem.*“ Na to poslední slovo položil zvláštní důraz a Evie si ještě více uvědomila svůj maloměstský přízvuk, při němž měla tendenci zkracovat slova.

„Pravděpodobně vám to není známo, ale v příštím roce převezmu pozici proděkana Bolta. Budu mít tím pádem bohužel méně času psát sám.“ Christenson znovu zdvihl stoh papírů, rozhodně sklepl jejich okraje o piják na desce svého věcmi zavaleného stolu a potom jí její ročníkovou práci podal zpět.

„Děkuji vám za váš čas, slečno Stoneová.“ Krátce kývl k zavřeným dveřím kanceláře. Všichni věděli, že tohle je signál k ukončení schůzky, a Evie mu kývnutí rychle oplatila a spěšně vyšla ven.

Po cestě domů začalo sněžit. Výlohy obchodů a hospod zářily do ulic a zlatavá záře elektrických světel měkce kontrastovala s brzkým zimním soumrakem.

Pro Evie znamenal dnešní den nicméně neodvolatelný a děsivý konec.

Ani necítila, jak se jí na nezakrytou hlavu a ramena snášejí vločky a nevnímala postavy spěchající domů s košíky potravin na příděl a balíčky v hnědém balicím papíru, jež signalizovaly, že se vánoční týden rychle blíží. Místo toho si přitáhla kabát těsněji k tělu a v duchu přemítala o tom, co se to právě stalo. Znovu a znovu si to přehrávala v hlavě. Teď už věděla, že jí něco ušlo, nejen během schůzky s Christensonem, ale také během práce s Wesleym a Kinrossem. Cítila, jak se její vnitřní zmatek přetavuje v pocit jakési nedůvěry. Překvapilo ji, že se objevil tak náhle – a přesto pozdě.

Evie věděla, že během posledních tří let pracovala pilněji než jakýkoliv jiný student. Její známky tomu ostatně

odpovídaly. Christenson si lepšího asistenta nemohl přát. A přesto ji odmítl.

Zastavila se před okny hostince Castle Inn. Uvnitř viděla smějící se a popíjející studenty, rozesazené kolem stolů a oslavující poslední den semestru i blížící se Vánoce. Chvíli tam tak stála a pozorovala je přes námrazou zastřená okna, protože si byla jistá, že si její malé, nenápadné postavy v zimním soumraku nikdo nevšimne.

Když se Evie vrátila do svého bytu na nejsevernějším konci Castle Street, našla na prošlapaném koberci jen pár stop od prahu ležet dopis od matky, který přicházel pravidelně každý týden. Evie zavěsila svoji koženou kabelu na ušmudlaný háček věšáku na kabáty. Neviselo tam už nic dalšího, jen její bytelný černý deštník. Pak se bezradně zastavila uprostřed pokoje a rozhlédla se. Brzy se bude muset sbalit, ale v tuhle chvíli vůbec netušila, kam jít.

Její bratři žili daleko od domova a každý jinde, až na nejmladšího Jimmyho, kterému bylo teprve deset let. Jejich otec zemřel před dvěma lety na infekci v pravé noze, s níž se dostavil k místnímu lékaři o týden později, než aby se ještě dala vyléčit. Po jeho smrti museli prodat rodinnou farmu a matka s Jimmym se přestěhovali do malého dvoupodlažního domku na hlavní ulici v jejich vesnici. Jenže Evie se přece nedřela jen proto, aby se teď musela opět vrátit zpátky.

Přešla k prádelníku, jehož horní zásuvky si přetvořila v jakousi podomácku vyrobenou kartotéku, protože tolik místa k ukládání prádla nepotřebovala. Vytáhla první zásuvku a začala u písmene *A*. Když došla k *AL*, našla malou vizitku pana Franka Allena, obchodníka se vzácnými tisky Bloomsbury Books & Maps na adrese 40 Lamb's Conduit, Bloomsbury, Londýn. Pana Allena Evie představil jejich společný známý Yardley Sinclair, a to během nakupování

knih pro chawtonskou knihovnu v Sotheby's na podzim roku 1946. Yardley Sinclair byl společně s Mimi Harrisonovou a Evie zakládajícím členem Společnosti Jane Austenové. Tato společnost získala knihovnu při snaze zachránit dům v Chawtonu, kde Austenová kdysi žila. Allen se aukce také účastnil a nakonec si odvážel hrstku knih z devatenáctého století do londýnského obchodu, pro nějž pracoval. Yardley byl tenkrát zaměstnán v Sotheby's jako asistent ředitele prodeje a hrdě představoval Evie různým prodejcům a agentům v oboru. Vzpomněla si, že jí Allen složil krátkou poklonu za její pečlivě sepsaný katalog, který Yardley také často ukazoval.

Evie zírala na stříbrná písmena vtlačená do bílého tvrdého papíru a drobnými prsty potřísněnými inkoustem přejížděla to jméno. Slyšela, jak na věži kostela Great St Mary's odbily zvony půl čtvrtou. Stála tam ve svém vlněném kabátku a cítila, jak otevřeným oknem fičí studený průvan. Kabela visela opuštěně na svém háčku. Dopis od matky ležel na podlaze neotevřený. A jí v hlavě stále rezonovalo Christensonovo *„s ja-zy-kem"*. Potom se zhluboka nadechla se vší jistotou a umíněností, jíž byla schopna.

Nevrátí se. A nebude se ohlížet zpátky.

KAPITOLA PRVNÍ

PRAVIDLO Č. 17
Čaj se podává přesně čtyřikrát denně.

„Volá Tyran.“

Grace vzhlédla od svého malého stolku v zadní části obchodu. Tady shromažďovala všechno možné, co personál knihkupectví nazýval *vrstvami.* Byly tu hromady dopisů, žádostí, inzerátů, časopisů, novin, pohlednic, sbírkových karet, katalogů, magazínů, ohlášení, pozvánek a všechny ostatní aktuální písemnosti, které udržovaly Bloomsbury Books ve spojení s vnějším světem.

Její kolegyně Vivien stála ve dveřích a v pravé ruce pohupovala konvicí. Bylo pondělí ráno a Vivien měla první den v týdnu vždy na starosti svačinu.

„A už zase odešla pojistka vařiče.“ Ušklíbla se. „Vždyť víš, že bez čaje nemohou fungovat. A Tyran má dnes vážně špatnou *náladu.“*

Tyran měl i svoje jméno, ale Vivien ho odmítala v soukromí používat a Grace často sama sebe přistihla, že na to také zapomíná. Byl to jeden z mnoha příkladů toho, jak Vivienin přístup k práci občas ovlivňoval ten její. Grace se postavila a pečlivě před ni vyrovnala hromadu papírů. „Jestli někdy uslyší, že mu tak říkáš…“

„Neuslyší. Neslyší nic, kromě zvuku vlastního hlasu."

Grace na mladší ženu pohlédla, zavrtěla hlavou a ušklíbla se. Od konce války pracovaly v tomhle knihkupectví společně a Vivienino přátelství bylo podstatným důvodem, proč tu Grace ještě zůstávala. Samozřejmě kromě platu. A skutečnosti, že její nezaměstnaný manžel jí těžko mohl vyčítat, že si chodí přivydělat. A také tu měla možnost odpočinout si od svých chlapců, tak náročných na péči. No, a navíc měla obavy z velkých změn. Grace se domnívala, že má vlastně mnoho důvodů, proč tu zůstat. Nebyla si ale jistá tím, proč tu zůstává Vivien.

„Dutton tu ještě není?" zeptala se Vivien a nahlédla Grace přes rameno do prázdné kanceláře.

Herbert Dutton, dlouholetý ředitel obchodu, si od Vivien nikdy nevysloužil žádnou přezdívku, ale ani jiný projev náklonnosti. Nebyl to člověk, který by stál za zařazení do jakékoliv kategorie, protože jediné, o co se zajímal, byl on sám.

„Je u doktora."

„Už zase?"

Vivien zdvihla obočí, ale Grace v odpověď jen pokrčila rameny. Jako dvě ženy zaměstnané v Bloomsbury Books si Grace s Vivien dokonale osvojily způsob tiché komunikace vyjadřované často jen zdvižením obočí, zamnutím ušního lalůčku nebo nenápadným gestem ruky.

Vivien položila konvici na kartotéku stojící poblíž a obě mlčky zamířily do suterénu. Kdykoliv takto obě ženy procházely chodbami obchodu společně, stejně vysoké a stejně oblečené, působily tak nepřístupně, že jim mužští zaměstnanci mimoděk uhýbali. Obě dvě byly neobvykle vysoké, ale lišily se postavou. Grace měla široká ramena, která nikdy nepotřebovala vycpávky, v této době tolik moderní, a široký nenalíčený obličej s dokonale broskvovou

pletí, dědictvím po předcích, farmařících celé generace v Yorkshirské vrchovině.

Oblékala se v jednoduchém stylu, který lichotil její postavě. Obvykle nosila kabátky ve vojenském střihu a úzké sukně s lodičkami na nízkém podpatku, v nichž mohla chodit celý den. Nejněžnější na ní byly klidné šedé oči a jemné hnědé vlasy, přecházející místy do měděného odstínu, které si vždycky pečlivě svazovala v týle do úhledného uzlu.

Vivien proti ní byla štíhlá jako gazela a stejně jako gazela uměla vzrušeně vyskočit, kdykoliv ji posedla netrpělivost či se jí něco nelíbilo. Oblékala se obvykle do slušivé černé barvy. Často nosila úzké vlněné sukně a svetry ozdobené jen nápadnou viktoriánskou ametystovou broží, zděděnou po milované babičce. Vivien měla vždy výrazně nalíčenou tvář, což působilo odstrašujícím dojmem, a o to jí vlastně šlo: tím, že působila tak sebejistým dojmem, se jí dařilo držet si všechny od těla.

Cestou do suterénu minuly obě ženy prosklenou kancelář pana Duttona, ředitele a zároveň člověka, který byl v tomto obchodě zaměstnán nejdéle ze všech. Aby se dostaly na zadní schodiště, jemuž Vivien přezdívala Via Inferno, musely se protlačit mezi vršícími se krabicemi plnými knih, denně doručovanými z různých nakladatelství, aukcí, rozprodávaných zásob a výprodejů v celé střední Anglii i dále. Obchod prodával průměrně kolem pěti set knih týdně, a tak bylo nutné ze všech těchto zdrojů často doplňovat sklad.

Problémová pojistka se nacházela ve skříňce v technické místnosti, sousedící s nepříliš navštěvovaným oddělením vědy a přírody. Celý suterén měl neobvykle teplé a vlhké klima, a to díky tomu, že zde stál ještě předválečný bojler. Skrze otevřené dveře technické místnosti viděly

Grace s Vivien malé drátěné brýle a klidné obočí pana Ashwina Ramaswamyho, vedoucího oddělení vědy, a také jeho hůl, vykukující nad stolem, za nímž vždy sedával nad hromadami svých knih.

„Řekl dnes už vůbec něco?“ zeptala se skoro šeptem Vivien a Grace zavrtěla hlavou. Pan Ramaswamy byl pověstný svou uzavřeností, což pro něj muselo být snadné, protože do jeho oddělení zabloudil někdo jen zřídkakdy. Přízemní oddělení věnované biologii, chemii a dalším vědám bylo plné knih snad už z Darwinových časů. Šlo o nejzapomenutější a nejméně výdělečné oddělení ze všech.

Ash Ramaswamy byl přírodovědec a entomolog a zřejmě mu nevadilo trávit čas o samotě. Většinu dne se zabýval přerovnáváním knih do takové dokonalosti, jež vedoucí ostatních oddělení zahanbovala, a také zíráním do mikroskopu na části hmyzích těl, uložených v plochých dřevěných krabičkách na jeho stole. Ten hmyz pocházel z jeho domoviny, ze státu Madras v jihovýchodní Indii. Ahův zesnulý otec, Tamil Brahmin, pracoval jako vysoce postavený státní úředník britské koloniální vlády a svého syna vždycky povzbuzoval, ať využívá příležitostí, jež mu nabízí život ve Velké Británii. Ash opustil Indii po skončení války a doufal, že získá místo v Přírodopisném muzeu v Londýně. Coby člen nejprivilegovanější kasty ve své domovině však nebyl připraven na předsudky, kterým musel čelit v Británii. Protože se mu nepodařilo získat ani termín pohovoru v kterémkoliv z městských muzeí, zakotvil nakonec jako zaměstnanec knihkupectví.

„Říkalas, že má špatnou náladu,“ podotkla Grace s hlavou ponořenou do hloubi skříňky s pojistkami.

„Hmmm?“

„Tyran. Prý má špatnou náladu. Co se děje?“

„Děje se Margaret Runnymedeová.“

Grace vykoukla ze skříňky ven. „To už jí vyšla ta nová knížka?“

„Běhá sem pokaždé, když jí něco vyjde, jen aby jí mohl věnovat tu hloupou kytičku fialek, co ladí s jejím nejnovějším květnatým dílem, a vykládat jí všechno to, co si o sobě stejně dávno myslí. Je mi z toho špatně. Dneska musí být v obchodě kvůli ní všechno *dokonalé*.“

Grace zdvihla směrem k mladší ženě jedno obočí. „A nic víc by nechtěl?“

Vivien si znechuceně odfrkla. „Dost si sám o sobě myslí. Jako kdyby ji snad někdy zajímal.“

„Dost žen ano. Tedy chci říct, že dost žen zajímá.“ Grace zaklapla dvířka skříňky a otřela si dlaně o sebe. „A hotovo.“

„Jako kdyby si toho někdy všiml.“

„Inu, to mu nemůžeme klást za vinu.“ I když Grace nevěnovala vedoucímu oddělení beletrie žádnou pozornost, Vivien se očividně dostávala do nálady, kterou se Grace rozhodla pro dobro všech trochu upokojit.

Společně vyšly nahoru po schodech, v Gracině kanceláři vzaly konvici a pak teprve zamířily každá svým směrem. Skleněnou přepážkou viděly kulatou tvář pana Duttona. Seděl za svým stolem nehybně, jako kdyby očekával, že mu někdo řekne, co má dělat. Nad hlavou mu poněkud nakřivo viselo v rámu padesát jedna pravidel obchodu. Pan Dutton je zformuloval už téměř před dvaceti lety, kdy se stal ředitelem knihkupectví.

„Dáš si jednu, nebo dvě sušenky?“ zeptala se Vivien hlasitě a přísně. Náhle se tvářila velmi zaměstnaně. Grace se usadila na židli a pečlivě si přihladila záhyby sukně.

Grace zaváhala. Bylo jí už téměř čtyřicet let a v poslední době si všimla, že trochu přibrala v bocích. I její manžel, Gordon, to postřehl. A nebyl by to on, kdyby něco takového neokomentoval.

S povzdechem zdvihla jeden prst. Vivien si odfrkla a vykročila zpátky do kuchyně. Konvicí přitom pohupovala v ruce, jako kdyby doufala, že se jí cestou podaří něco srazit.

Grace se rozhlédla po povědomých lejstrech, krabicích s knihami a přepravními dokumenty, které ještě čekaly na zpracování. V tuhle chvíli už ale nemělo cenu nic začínat. A tak vyčkávala.

Po několika minutách slyšela, jak ji pan Dutton volá z kanceláře. Bylo jedenáct nula nula. Přesně načas.

„Slečno Perkinsová," zavolal stejným formálním tónem jako obvykle. Vždycky používal toto oslovení, aby tak připomněl Gracinu neobvyklou pozici pracující matky. Grace by se mohla cítit jako filmová hvězda – *slečno Crawfordová, slečno Hepburnová* – kdyby ovšem nevěděla, co tím skutečně myslí.

Popadla zápisník a tužku, zvedla se a otevřenými dveřmi, které spojovaly jejich kanceláře, vešla dovnitř.

„Dobré ráno, pane Duttone. Doufám, že všechno bylo v pořádku." Řekla to zdvořile, ale neúčastně, protože věděla, že jí stejně neodpoví.

„Dobré ráno i vám," odpověděl jí s téměř neznatelným úsměvem. „Doufám, že jste si užila oslavy nového roku."

„A vy?"

Přikývl. „Mohla byste mi věnovat pár vteřin?"

Grace na odpověď přikývla a pozdvihla zápisník a tužku o něco výš. Tento rituál opakovali snad už tisíckrát. Nechal si přeříkat denní program – program svůj a všech zaměstnanců obchodu – a když se dostali k času čtrnáct třicet, zarazil se.

„Slečna Evelyn Stoneová?" řekl tázavě.

„Ano, nevzpomínáte si na ten podivný telefonát před svátky? Pan Allen vám ji doporučoval od Yardleyho Sinclaira a vy jste souhlasil, že má přijít na pohovor."

Pan Dutton na Grace nepřestával zírat. Grace věděla, že jeho paměť už není, co bývala, a tak mu ještě víc napověděla.

„Říkal jste, že to bude formalita – jen z úcty k panu Sinclairovi. Protože je nejváženějším zákazníkem obchodu."

Pan Dutton poklepal na jméno v diáři a potom přikývl. To pro ni byl signál, že se má posadit a začít psát dopisy, které on jí bude diktovat.

Dopisovali právě sedmý dopis, který uzavíral frází: „A jakkoli si vážíme práce, kterou Broadstreet Signs Company přispěla k posledním prodejním úspěchům, s lítostí musíme vaši laskavou výhodnou nabídku na knižní cenovky odmítnout. S uctivým pozdravem…"

Zarazil se a prsty si přejel po řídnoucí pravé skráni. Grace nejspíš měla ve tváři opět jeden takový *výraz*, jak jí Gordon občas říkal.

„Ano, slečno Perkinsová?"

„Já jen – inu, myslím, že hlavní výloha vypadá v poslední době trochu zašle. S Viv jsme se minulý týden zašly podívat k Foylesově knihkupectví a musím přiznat, že tam se jim výloha skutečně podařila."

Pan Dutton nehybně seděl a sledoval ji. Ve tváři měl jeden ze svých výrazů, směsici hrůzy a popuzeného odporu, který nasazoval vždycky, když mu navrhovala cokoli nového.

Grace tušila, že jednou z největších nočních můr pana Duttona není ani tak fakt, že je v něčem předčí Foylesovo knihkupectví, jejich největší konkurent, jako spíš to, že by nějaké jeho klopýtnutí mohla zachytit právě *ona.* Každý Gracin návrh, jak obchod vylepšit, ho uváděl do střehu.

„A… inu… myslela jsem, že kdybychom tu měli nějaké hezké označení, například od Broadstreet Company, které by třeba mohlo viset ze stropu, aby neclonilo výhled

z ulice a nezakrývalo jiné police, které by bylo víc otevřené, aby do obchodu mohlo více světla – mohli bychom pak efektivněji propagovat nadcházející novoroční výprodej."

Pan Dutton zůstal strnule zírat. Grace v Bloomsbury pracovala už téměř pět let, a pokud jí bylo známo, do výlohy se nikdy neumisťovala upoutávka na výprodej. Ta se ostatně neumisťovala nikde v obchodě. Personál měl o slevách mluvit s největší diskrétností a zákazníkům vše sdělovat s ostýchavostí, jako kdyby jen pomyšlení na peníze působilo ve spojitosti s knihami nepatřičně.

„Pak je tu také ta záležitost našeho stého výročí, které bude v létě," pokračovala Grace do jeho mlčení. „Na oslavy není nikdy příliš brzy. S Vivien jsme přemýšlely nad dalším sloganem: *Sto let knih.* A mohli bychom udělat výběr těch nejlepších titulů z každé dekády."

Pan Dutton byl mužem pevných zvyků a pravidel, jehož děsila nejistota budoucnosti, a proto se vždy vzpěčoval vydávat peníze příliš dlouho dopředu. To byl jeden z mnoha rozdílů mezi ním a jeho věrnou sekretářkou, který vyplul napovrch, kdykoliv se spolu začali bavit o obchodě.

„Děkuji vám, slečno Perkinsová," vzmohl se konečně na odpověď. Vypadal, že ho její návrhy přímo fyzicky bolí. „To je prozatím všechno."

A prozatím to skutečně bylo všechno. A bude to také všechno pro zítřek i pro pozítří. Ona se vrátí zpátky k přepisování jeho zbytečně dlouhých dopisů, zařazování množství papírů do kartotéky podle abecedy a vaření čaje. A potom odejde domů a tam bude pro svou rodinu dělat vlastně totéž.

Grace vyhlédla do chodby na Vivien, která se opírala o hranu prodejního pultu a pohupovala přitom nerozhodně boky. Střídavě okusovala konec tužky a zapisovala cosi do zápisníku v zelených deskách. Vivienino hlavní místo

bylo právě za tímto pultem a jen příležitostně dostala povolení jít asistovat zákazníkům. Stejně jako Grace se i ona stala zaměstnankyní obchodu těsně poté, co svět začal povstávat z popela války. Tenkrát se život zdál plný možností a svobody, zejména pro ženy, jež převzaly otěže vedení v době, kdy muži bojovali ve válce.

Taková byla nepsaná úmluva, aby každý z nich dokázal přestát utrpení v době veliké bolesti a obětí. Ti, kdo musejí mnohé obětovat, měli být později bohatě odměněni.

Jenže minulost se dokázala vždy protlačit do současného světa i tou nejtenčí prasklinou. Ženy jako Vivien a Grace doufaly v nový začátek pro všechny. Jenže i po pěti letech byly nové příležitosti pro ženy stejně vzácné jako potraviny. A mocní je jako vždy drželi pevně v rukou až do samého konce.

KAPITOLA DRUHÁ

PRAVIDLO Č. 12
V případě nebezpečí je nutno vždy bezvýhradně dodržovat zásady první pomoci

Tyran se přezdívalo Alecovi McDonoughovi, starému mládenci okolo třicítky, který vedl oddělení nových knih, beletrie a umění v přízemí Bloomsbury Books. Studoval literaturu a umění na univerzitě v Bristolu a doufal, že udělá závratnou kariéru. Vivien ho obviňovala z touhy po vládnutí v malé kolonii. Jenže pak přišla válka. Poté, co v roce 1945 odešel po úspěšné službě z armády, objevil se v obchodě v tentýž den jako Vivien. „Přišel o hodinu dřív. Je jako moje dvojče," špitala si pro sebe, kdykoliv Alec získal nějakou odměnu jako první.

Od samého začátku se k sobě Alec a Vivien chovali jako rivalové, a to nejen kvůli vzrůstajícímu vlivu na vedení oddělení beletrie. Každý editor a autor, který se v knihkupectví objevil, pro ně představoval šanci zvýšit svůj vliv ve vydavatelském průmyslu. Oba dva tajně toužili stát se spisovateli a oba právě z toho důvodu přesídlili do Londýna a začali pracovat v Bloomsbury Books. Oba dva byli ale také dostatečně inteligentní, aby pochopili, že se musejí snažit vlichotit především těm, kdo jsou u moci, tedy

zkostnatělému panu Duttonovi a tehdejšímu vedoucímu oddělení beletrie Grahamu Kingsleymu, ale také neklidnému Franku Allenovi a nevrlému kapitánu Scottovi. V tom měl Alec proti Vivian nepopiratelnou výhodu. V jejich historkách z armády, společných škol a minulých vítězství v kriketu Vivien rychle ztrácela naději na jakékoli povýšení.

A vskutku, během pár týdnů se Alec zařadil po bok dlouholetého ředitele obchodu Herberta Duttona a jeho pravé ruky, Franka Allena. V roce 1948, když se Graham Kigsley odebral na penzi, postoupil Alec na pozici vedoucího oddělení beletrie a v následujícím roce si pod sebe přibral ještě oddělení nových knih a umění – což Vivien dodnes nepřestala nazývat anexí.

To ona mu poprvé udělila přezdívku Tyran. On ji nenazýval nijak. Vivien měla k Alecovi řadu výhrad, řazením titulů na policích počínaje a zvaním výlučně mužských autorů sloužících v armádě konče. Sama vystudovala literaturu v Durnamu, protože její vysněná univerzita v Cambridge stále ještě v roce 1941 odmítala ke studiu přijímat ženy, a měla vyhraněné názory na typy knih, které by se měly v oddělení beletrie vyskytovat. Nepřekvapivě měl Alec názory naprosto odlišné.

„Vždyť on ženské autorky ani nečte," sténala Vivien, zatímco Grace jí k tomu soucitně přikyvovala a v duchu se snažila připomenout si položky v seznamu, které nesmí zapomenout cestou z autobusu domů koupit. „Chci říct, vždyť má na policích jedinou Jane Austenovou! A Katherine Mansfieldová tam není *žádná.* Ani Porterová. Přečetla jsem si tu Salingerovu povídku v *The New Yorkeru,* o které nepřestává básnit: je tam plno rozstřílených vojáků a dětí, a já tedy vůbec netuším, co je na *tomhle* mužného."

Na rozdíl od Vivien neměla Grace na čtení mnoho času a ironií bylo, že jí to připomínal často i její vlastní manžel.

Ale Grace v obchodě nepracovala kvůli lásce ke knihám. Pracovala tam, protože cesta autobusem jí do Bloomsbury trvala jen dvacet minut a ona mohla během cesty do práce vysadit děti ve škole a vzít domů z práce noviny. To Grace navrhla, že by mohli také prodávat zahraniční časopisy, například *The New Yorker.* Díky blízkosti Britského muzea a divadelního okrsku zavítalo do Bloomsbury Books i nezanedbatelné množství bohatých amerických turistů. Grace byla přesvědčena, že tyto připomínky domova je přesvědčí, aby v obchodě strávili více času. Stejně měla působit jazzová hudba z rádia u prodejního pultu, kteréžto myšlence, stejně jako dalším, se pan Dutton ještě stále úspěšně vzpíral.

Vivien s Alecem pracovali v přízemí obchodu společně už více než čtyři roky a obezřetně se navzájem obcházeli kolem prodejního pultu jako dva číhající lvi v aréně malého kolosea. Uzavřený čtvercový prostor byl umístěn uprostřed oddělení beletrie ve snaze zamaskovat starou elektrickou skříňku vystupující z podlahy. Pan Dutton ji neustále vnímal jako hrozbu, obával se, že o ni nějaký zákazník náhodou zakopne a bude knihkupectví žalovat. Hned po svém povýšení na ředitele obchodu ve třicátých letech nařídil Dutton přesunout pult z přední části obchodu na toto místo a obestavět jím vyčuhující skříňku.

Nové umístění se ukázalo jako šťastná výhra pro veškerý personál. Z tohoto místa bylo snadné zahlédnout zákazníka přicházejícího z jakéhokoliv směru a připravit si odpověď podle jeho výrazu, ať už byl zmatený nebo nepřátelský, a také bylo snadnější všimnout si zákazníka, který se nenápadně snažil vsunout do tašky nezaplacenou knihu. Ostatní knihkupectví změnu rozmístění v Bloomsbury Books zaznamenala a vzápětí začala jejich

příklad přenášet do vlastních prostor. Svým způsobem bylo kolem v tomto ohledu mnoho špiónů. Grace s Vivien nebyly jediné zaměstnankyně, které obcházely ostatní obchody a obhlížely uspořádání jejich výloh. Londýn začal po pěti dlouhých letech poválečných přídělů a rekonstrukcí opět vzkvétat a nová knihkupectví vyrůstala v okolí jako houby po dešti. Bloomsbury stálo poblíž Britského muzea a Londýnské univerzity a vzešli z něj mnozí autoři slavných děl z minulosti i současnosti, včetně předválečných děl Virginie Woolfové, E. M. Forstera a Lyttona Stracheyho. Díky tomu byl zdejší okrsek obzvláště příhodný jak pro čtenáře, tak pro autory i zákazníky.

A právě sem vešla druhého ledna roku 1950, kdy venku poletovaly sněhové vločky, mladá Evie Stoneová, s vizitkou pana Allena v jedné kapse a jednosměrným lístkem do Londýna v kapse druhé.

Vivien si jí všimla první.

Zvonek u vstupních dveří jako obvykle krátce cinkl, když práh překročily obnošené dívčí botky a vstoupily do vestibulu obchodu. Alec McDonough stejně krátce vzhlédl ze svého žebříku poblíž dveří a vzápětí opět sklopil oči.

Malá prostovlasá postavička si ho ani nevšimla. Namísto toho pomalým krokem procházela podél polic v přední části obchodu. S každou knihou, jíž se dotkla, dodržela stejný rituál. Napřed, jako u vytržení, dlaní přejela předsádku, pak zamyšleně prstem poklepala na název a nakonec knihu uchopila oběma rukama a pozorně si prohlédla její obsah a zadní desky.

Vivien přestala čmárat do zápisníku a začala bezmyšlenkovitě okusovat konec své tužky. Zaujatě si mladou ženu prohlížela. Ta měla vlasy ostříhané do neumělého mikáda a pod nimi pronikavé tmavé oči, které si zaujatě

prohlížely všechno kolem. Nevypadala jako někdo z města, ale ani se nezdálo, že sem nepatří.

Metodicky postupovala směrem k prodejnímu pultu a Vivien se o něj opřela způsobem, který vždy spolehlivě podrážděl pana Duttona. Když dívka konečně přistoupila k ní, odložila Vivien tužku.

„Dobrý den."

Vivien zdvihla pravé obočí. „Dobrý den," odpověděla zvolna a čekala, co bude dál.

Dívka položila dlaň v rukavičce na desku pultu a téměř spiklenecky jí mlčky přisunula malou bílou kartičku.

Vivien naklonila hlavu doprava a pak si teprve kartičku vzala. K svému překvapení zjistila, že patří Franku Allenovi, z oddělení vzácných tisků.

„Já jsem Evie Stoneová," řekla dívka jako na vysvětlenou.

Vivien si ji prohlížela, zaujatá kontrastem dívčina skromného vzhledu a hlubokého pronikavého pohledu.

„Obávám se, že pan Allen tu dnes není a nebude ani zítra. Doufám, že nejedete zdaleka."

Dívka rozhodně zavrtěla hlavou. „Já jsem *Evelyn* Stoneová. Jdu za panem Duttonem."

„Ach," vydechla potěšeně Vivien, až se Alec ze svého žebříku ohlédl, aby zjistil, cože to způsobilo to nadšení v jejím hlase. „Už chápu. Máte s ním tedy schůzku?"

Teď naklonila hlavu na stranu Evie, jako kdyby se obávala, že její návštěvu zde nikdo neohlásil.

„Počkejte prosím tady, dojdu mu oznámit, že jste tu."

Vivienina štíhlá postava zmizela malými lítacími dvířky za pultem, prošla dlouhou chodbou a nakonec zmizela v prosklené kanceláři. Vzápětí se z té samé kanceláře vynořila Gracina hlava, vykoukla do chodby a potom také zmizela z dohledu. O pár vteřin později se objevila opět Vivien a pomalu kráčela zpátky k Evie.

„Velice se omlouvám, skutečně vás očekává. Pojďte prosím za mnou," pokynula dívce Vivien, aby ji následovala. „Prosím, odložte si kabát, já vám ho pověsím, ano?"

Dívka její nabídku odmítla a přitáhla si kabát těsněji k tělu v trochu nervózním gestu, jež Vivien připadalo roztomilé.

Uvedla dívku ke Grace a pak se vrátila na své místo u prodejního pultu, ke kterému se mezitím přemístil Alec. Opíral se o něj přesně tím způsobem, za nějž byla ona tak často kárána. Panu Duttonovi však tolik nevadilo, když to dělal muž. Dívky v obchodě měly působit vždy elegantně, zatímco od mužů se očekávala nenucenost a vstřícnost.

„Ano?" zeptala se ho ostře.

„Kdo byla ta prazvláštní osůbka?"

Vivien si povzdechla a zdvihla tužku. Když mluvila s Alecem, musela vždy zvedat hlavu, což se jí příčilo. Nikdo by neměl být takhle vysoký.

„Je to nějaká slečna Evie Stoneová. Přišla za panem Duttonem, když už to musíš vědět."

„A kvůli čemu?"

Vivien odložila tužku na stůl a podrážděně si povzdechla. „Nejspíš kvůli práci. Grace říkala, že ji doporučoval Yardley Sinclair. To je ředitel služeb v Sotheby's, pamatuješ? Tohle jméno je už pro tebe dostatečně zvučné?"

Alec se na ni ušklíbl stejně podrážděně. „Určitě bych ji neviděl nikde ve styku se zákazníky. Nevypadá na víc než na šestnáct."

„Neboj se, Alecu. Myslím, že ji určitě nezajímá nic z tvého *hájemství."*

Alec už se chystal k nějaké trefné odpovědi, když tu vzduch prořízl podivný výkřik. Všichni v obchodě zvedli hlavy od svých knih a Alec poplašeně sevřel Vivieninu paži.

„Proboha!" vykřikl. „To byla Grace?"

Vyběhl kolem pultu do chodby a jen letmo přidržel veřeje lítaček pro Vivien. Pak už oba pádili plnou rychlostí chodbou dál. Na konci chodby stála Grace ve dveřích kanceláře ředitele jako přimrazená a dlaní si zakrývala ústa.

Na prahu kanceláře ležel pan Dutton a tvář i tělo měl celé ztuhlé v křeči. Evie Stoneová klečela na podlaze vedle něho.

„Co se to tu…" Alec vykročil k ležícímu řediteli, ale Evie ho nataženou dlaní levé ruky zarazila.

V ten okamžik se tělo pana Duttona začalo svíjet a ruce i nohy mu prudce cukaly.

„Zavolejte sanitku," nařídila Evie klidným hlasem Grace, zatímco panu Duttonovi uvolňovala kravatu. „A odstupte stranou."

Grace stála strnule ve dveřích spolu s Alecem a Vivien. Všichni tři zkoprněle zírali na tělo, svíjející se na prošlapaném koberci u svých nohou.

„Dělejte!" vykřikla Evie.

Grace sebou konečně zděšeně trhla a spěšně popadla sluchátko telefonu na stole, zatímco Alec, vykukující za Vivien, která stála ve dveřích, vykřikl: „Dejte mu něco – něco do úst – třeba knížku, nebo –"

Dívka zavrtěla hlavou. „Ne," odpověděla pevně. „Držte se stranou." Vzhlédla k nim a kývla směrem ke starému stolu, na němž pan Dutton vyřizoval svou korespondenci. „A odtáhněte ten stůl. Hned! Než se o něj uhodí!"

Alec přiskočil a odsunul stůl stranou právě v okamžiku, kdy Grace položila sluchátko.

„Chudák … už jedou. Jak – jak jste –"

Dívka znovu zdvihla levou ruku, aby Grace umlčela. Všichni tři zaměstnanci zůstávali stát na místě a bezmocně sledovali, jak Evie pokládá pravou dlaň na jeho hruď. „Srdce mu bije dost pomalu."

„Grace," promluvil Alec, „zmiňoval se o něčem takovém už někdy? Někdy v minulosti? Věděla jsi o tom?"

Grace zavrtěla hlavou a třesoucí se dlaní si znovu zakrývala ústa. „Právě se vrátil od lékaře, nic víc nevím. Moment –" vytáhla horní zásuvku jeho stolu a prohrabávala ji. Pak přeběhla k věšáku a vnořila ruce do jeho kapes. „Moment, tady něco má…"

Ukázala jim malou krabičku s léky. „Phenytoin," přečetla nahlas.

„Zavolej Ashe!" vykřikla Vivien. „Ať donese lékařský slovník!"

Alec si ji změřil pohledem, ale pak rychle vyběhl na zadní schodiště.

„Křeče už povolují," ohlásila náhle Evie.

Všechny tři ženy pozorovaly, jak vytřeštěné oči pana Duttona začínají mžikat a napětí v jeho tváři pomalu povoluje.

Alec se mezitím vrátil s Ashem Ramaswamym a tlustou lékařskou knihou v podpaží.

„Phenytoin je na léčbu – epilepsie – že, slečno?" zeptal se Evie. „Srdce mu bije pomalu?"

Evie si Ashe prohlížela tak vyjeveně, až to bylo všem v místnosti náhle nepříjemné. Vivien napadlo, že Evie zřejmě nikdy nepotkala žádného Inda, a na chviličku se za tu myšlenku zastyděla.

„Ano, dost pomalu," odpověděla konečně Evie, ale Ash si zřejmě nevšiml ani jejího zaváhání, ani zrudlých tváří. Zdálo se, že ho její přítomnost šokuje úplně stejně.

„Podložte mu něčím hlavu, slečno, aby se mu uvolnila páteř a čelist."

Všichni sledovali, jak si Evie spěšně svléká modrý pletený svetr a pečlivě ho skládá panu Duttonovi pod hlavu. Pomalu se mu navracelo vědomí.

„Budete v pořádku, pane, byl to jen malý záchvat.“ Evie ho pohladila po hlavě, jako kdyby konejšila malé zvířátko či dítě. To gesto u pana Duttona jen prohloubilo jeho zděšení nad stavem, v němž se právě nacházel.

Všichni se s úlevou dívali, jak Evie pomáhá panu Duttonovi opřít se o pravý loket.

„Máte velmi pomalý puls, pane. Nehýbejte se, prosím,“ naléhala na něj Evie.

Pan Dutton se při zvuku neznámého hlasu pootočil a uviděl za sebou klečet slečnu, která přišla na pracovní pohovor. „Je mi to velice líto. Muselo to být pro vás strašné. Pro vás pro všechny.“

Evie se konečně usmála. Byl to první úsměv, který u ní viděli. „O mě se nebojte, pane.“

„To ano,“ ozvala se ode dveří Vivien. Poočku nepřestávala sledovat vstupní dveře, nad nimiž cinkl zvonek ohlašující příjezd ambulance. „Slečna Stoneová si poradila rozhodně lépe, než by zvládl kdokoliv z nás.“

Vivien ustoupila stranou, aby udělala místo dvěma záchranářům s nosítky, a sklonila se, aby pomohla panu Duttonovi stále ležícímu na podlaze. Alec se vrátil k pultu obsloužit pár zákazníků, Ash se vrátil do suterénu a Vivien, Grace a Evie se shlukly na chodbě. Grace si uvědomila, jak náročná musí tahle situace pro jejich návštěvnici být, a tak jí právě chtěla nabídnout šálek čaje, když vtom od schodiště, které Vivien žertem nazývala Via Dolorosa, zahřměl dunivý hlas.

„Proč je tu k čertu takový povyk?“

KAPITOLA TŘETÍ

PRAVIDLO Č. 44

Ředitel obchodu má výhradní pravomoc týkající se zaměstnávání, povyšování a propouštění personálu

Pod schodištěm stál muž kolem šedesátky. Klopy jeho kabátu zdobilo množství námořních vyznamenání.

„Pan Dutton měl nějaký záchvat," vysvětlila Grace a kývla hlavou ke kanceláři. Otevřenými dveřmi bylo vidět oba zdravotníky, jak klečí u ležícího ředitele a pomáhají ho opřít o jednu z noh stolu.

„*Záchvat?"* skoro si odplivl stařec. „Jaký zase záchvat?"

„Nejspíš epileptický," odpověděla mu Evie.

Muž si přes obroučky brýlí na čtení konečně všiml její malé postavičky vtisknuté mezi Grace a Vivien, které ji obě snadno převyšovaly.

„A vy jste *kdo?"* zaburácel znovu.

Grace pokročila o krůček blíž. „Tohle je slečna Evelyn Stoneová. Panu Duttonovi ji doporučil pan Sinclair jako uchazečku o zaměstnání. Pamatujete si na pana Yardley Sinclaira ze Sotheby's? Ředitele odboru muzejních služeb?

Muž si odmítavě odfrkl. „Rozhodně nebude pracovat u mě v oddělení. První patro není nic pro ženské."

Vivien si hlasitě povzdechla. Byla už na takový přístup od mužů v obchodě zvyklá. Alec rozhodně nepřipustí, aby mladá dívka pracovala v přízemí, a kapitán Scott ji nesnese v prvním patře.

„A možná ji hromada zaprášených starých map vůbec nezajímá?“ nadhodila Vivien vyzývavě. „Napadlo vás se jí vůbec zeptat?“

Viven byla jediným člověkem z personálu obchodu, který se kapitána Scotta přes jeho četné výbuchy nijak neobával. Byla si poměrně jistá, že pod nerudnou slupkou se skrývá muž, který má ženy rád, a zvláště ty pohledné, a proto si vybudoval tento způsob chování, aby ochránil své ego. Vivien ve svém románu – o kterém nikdo netušil, že zapisuje do zápisníku v zelených deskách – stvořila úplně stejnou postavu.

Kapitán Scott vypadal, že se chystá Vivien na její poznámku odpovědět stejným tónem, ale něco v jejím tónu ho přimělo změnit úmysl.

„Stejně vypadá moc hubená na to, aby odvedla nějakou práci.“ Otočil se ke Grace. „Záchvat nezáchvat, je čas na čaj,“ dodal nasupeně.

„Jednu, nebo dvě sušenky?“ zeptala se Grace přehnaně přívětivým tónem, o jehož upřímnosti už muži v obchodě začali nedávno pochybovat.

„Dvě,“ vyštěkl na ni a zmizel nahoru po schodech.

„Nejspíš si říkáte, kdo to byl,“ poznamenala Grace omluvným tónem k Evie.

Vivien se po straně uchichtla. „Já myslím, že to oblečení vysvětluje všechno.“

Grace nakoukla do kanceláře, kde si oba zdravotníci právě balili věci. S úlevou si povšimla, že pan Dutton sedí opět za svým stolem, v ruce třímá pero a snaží se chovat, jako kdyby se posledních pár minut nic zvláštního nedělo.

„To byl kapitán Simon Scott," pokračovala Grace. „Bojoval v první světové válce v bitvě o Doverskou úžinu a ke své ohromné lítosti už se nemohl účastnit bojů v té druhé. Vládne v prvním podlaží. Tam se nachází oddělení historie, cestopisů, topografie a genealogie. Ale hlavně námořní a vojenské historie."

„Mě kartografie příliš nezajímá," odpověděla jí Evie.

Vivien ji poplácala po zádech. „Naštěstí. A co vás zajímá? Tedy, myslím ohledně knih."

Evie vzhlédla ke schodišti. „Vzácné tisky."

Oba zdravotníci se vynořili z kanceláře a s nosítky v rukou se prosmykli kolem trojice žen v chodbě. Z kanceláře se ozvalo tiché zakašlání a Grace pochopila, že to je znamení, aby s Evie vstoupily dovnitř.

„Puls má už stabilizovaný," řekl Grace první zdravotník, vysoký, žoviálně vyhlížející muž. „Nejspíš to byla reakce na nový lék."

„Takže to nebyla epilepsie?" zeptala se Vivien.

Muž si ji uznale prohlédl. „Ne, slečno, byl to – následek něčeho jiného. Vy jste věděly, že má epilepsii?"

Obě ženy zavrtěly hlavou. Evie stála nepovšimnutá mezi nimi.

„Inu, ten, kdo se o něj postaral, udělal všechno naprosto dokonale."

Grace ustoupila o krok a ukázala na Evie. Muž se naklonil, aby si ji lépe prohlédl. „Vyrozuměl jsem, že se to stalo právě během vašeho pracovního pohovoru."

Evie přikývla.

„Inu –" narovnal se a mrkl na Vivien i Grace zároveň, „po tomhle všem doufám, že tu práci dostanete."

Evie seděla opět na židli pro návštěvy naproti panu Duttonovi. Psal cosi pro Grace, jež neopouštěla své místo ve dveřích.

Zatímco sepisoval svou zprávu, rozhlížela se Evie po místnosti. Všimla si zasklené knihovny plné starých knih vedle skříňky s registry. O takové kartotéce si mohla nechat leda tak zdát. Na stěnách visely diplomy za úspěšné prodeje knih, cena za vítězství v kriketu získaná kdysi dávno ještě na škole, fotografie zaměstnanců obchodu z pikniku na pláži a portrét přísně vyhlížející postarší ženy, jejíž oblé rysy připomínaly tvář pana Duttona. Nejnápadnější ze všeho byl zarámovaný seznam pravidel obchodu, umístěný vysoko na zdi za jeho stolem.

Evie cítila, že Bloomsbury Books představuje pro pana Duttona celý život. Těsně předtím, než zkolaboval, jí vyprávěl, že na začátku tu byl zaměstnán jako poslíček. Pracoval tak v průběhu svého univerzitního studia každý víkend a potom, protože se mu nepodařilo uchytit se ve státní správě, dostal trvalé zaměstnání v obchodě. To bylo těsně po skončení první světové války, v níž pro svůj nízký věk nesměl bojovat.

Do roku 1930 se postupně vypracoval až na ředitele Bloomsbury Books & Maps a v témže roce také přijal Franka Allena, současného vedoucího oddělení vzácných tisků, jako asistenta nákupčího. Oni dva byli nejstaršími zaměstnanci obchodu.

Pan Dutton ji ještě seznámil s další historií obchodu. Evie nevěděla jistě, proč to dělá. Sama toužila dozvědět se víc spíš o sbírce starých knih ve druhém patře, o kterém už věděla, že nemá nic společného s královstvím kapitána Scotta.

Pan Dutton dopsal, přeložil papír a podal ho Grace.

„Pošlete to panu Allenovi. Dnes i zítra je v Toppings, ale musí tu informaci dostat, pokud by se mi něco…“

Hlas se mu vytratil do ztracena. Grace si od něj opatrně převzala vzkaz.